

L·E·E·S·W·I·J·Z·E·R

Tussen zon en maan.
Onweerstaanbare poëzie van
vroeg in de ochtend tot diep
in de nacht.

Herman Kakebeeke
(samenstelling)
Lannoo, 2002
ISBN 90 209 4809 1
€ 16,95

Ruim honderd gedichten voor jongeren zocht Herman Kakebeeke bij elkaar voor de bundel *Tussen zon en maan*. De meeste gedichten die hij opgenomen heeft, zijn bedoeld voor volwassenen, maar kunnen uitstekend door jongeren gelezen en begrepen worden. Kakebeeke had zichzelf één beperking opgelegd: alleen gedichten van nog levende schrijvers mochten opgenomen worden. Dat dit ingewikkeld kan zijn, werd duidelijk toen in de voorbereidende fase Hans Warren overleed. Toch heeft Kakebeeke drie gedichten van Warren opgenomen. De gedichten zijn verdeeld over zeven afdelingen en paarsgewijs geselecteerd. Dat wil zeggen dat op twee tegenover elkaar liggende pagina's twee gedichten staan die over hetzelfde onderwerp gaan. Zo dichten Toon Tellegen en Marjoleine de Vos over geluk en Jozef Deleu en Hugo Claus over het landschap. In de bundel komen zowel bekende als minder bekende dichters aan bod. Veel aandacht schenkt Kakebeeke aan nieuw talent. Het voordeel van gebruik van

poëziebundels in het onderwijs is groot. Niet alleen heeft de docent gelijk een grote hoeveelheid gedichten voor handen, thematisch gerangschikt bij elkaar, de kwaliteit is meestal erg goed. De selectie is immers al door de samensteller van de bundel gedaan. Dat Kakebeeke een kenner is, blijkt uit zijn selectie die geleid heeft tot een bruikbare en tevens mooie bundel gedichten voor jongeren vanaf twaalf jaar.

HH

Duivelsspel

Guido van der Kroef
Ellessy, 2001
ISBN 90 70282 82 8
€ 13,59

Guido van der Kroef is psycholoog en hij schreef reeds een aantal thrillers voor volwassenen. Met *Duivelsspel* is hij aan zijn tweede jeugdthriller toe. In 2000 verscheen *Dubbelspel*. *Duivelsspel* vertelt ons het verhaal van Blister en Maaïke die al jaren goede vrienden zijn. Wanneer Blister in de ban van een onbekend meisje uit zijn krantenbuurt raakt, komt daar een einde aan. Het meisje heet Christine en maakt een erg vreemde en mysterieuze indruk op hem. Na een tijdje blijkt ze ook een zus te hebben, Pippa, die zich minstens zo geheimzinnig gedraagt. Al snel beginnen de twee meisjes

het leven van Blister en Maaïke te controleren en te manipuleren. Pippa en Christine lokken Blister en Maaïke naar Kreta waar ze hen willen offeren aan de duivel. Gelukkig is er nog Taco, die het spelletje doorziet en vliegensvlug naar Griekenland vertrekt om zijn twee vrienden te gaan redden. Van der Kroef start deze thriller op een sterke manier. In het eerste hoofdstuk weet hij op een geraffineerde wijze spanning op te wekken en de lezer met een aantal vragen achter te laten. Jammer genoeg slaagt hij er niet in dit vol te houden tot het einde van de roman. Al snel wordt het een opeenstapeling van onwaarschijnlijke toevalligheden. Zo komen de juiste personen meermaals 'toevallig' op het juiste moment uit de bosjes gewandeld. Op den duur wordt het te absurd om waar te zijn. Bovendien worden de meeste personages erg vlak geportretteerd. Maaïke en Blister worden eigenlijk afgeschilderd als twee domme, naïeve pubers die van de ene val in de andere worden gelokt. Wanneer de doodbrave Blister door zijn rebelse broer overgehaald wordt om samen met hem een supermarkt te overvallen, is de realiteit helemaal zoek. Het enige geloofwaardige personage is Taco, de vriend van Blister. Hij bekijkt de gebeurtenissen op een kritische manier en vertrouwt de zusjes voor geen haar. Toch volstaat de figuur van Taco niet om het boek te redden.

Jammer, want het eerste hoofdstuk zou erg bruikbaar zijn in de klas. Het is kort en je krijgt al heel wat informatie aangeboden. De leerlingen zouden vanuit dit hoofdstuk verder kunnen schrijven of fantaseren. Met *Duivelsspel* schreef Van der Kroef echter een boek waarin na een tijdje het meest ongeloofwaardige mogelijk wordt. Op die manier ontkracht hij de spanning die hij bij de lezer soms zorgvuldig opbouwt, en dat is natuurlijk funest voor een thriller.

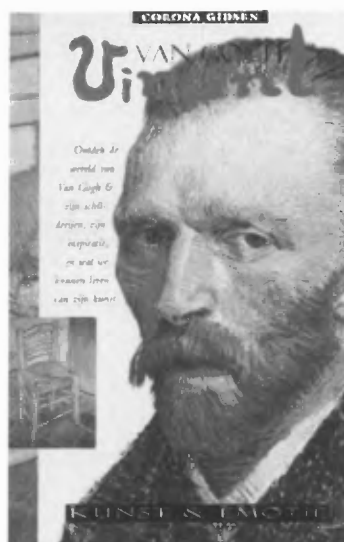
BVT

Monet – Impressionisme
Manet – Een nieuw realisme
Van Gogh – Kunst en emotie
Rembrandt – Het leven van een portretschilder

David Spence
Ars Scribendi, 2001
ISBN (resp.) 90 5495 457 4,
90 5495 456 6, 90 5495 455 8,
90 5495 458 2
€ 11,50 per stuk

Docenten CKV die graag en veel beeldmateriaal in hun lessen gebruiken, kunnen zichzelf gelukkig prijzen. De laatste jaren verschijnen veel kunstboeken voor jongeren. Bij uitgeverij Ars Scribendi vier boeken over vier beroemde kunstenaars; drie uit de negentiende eeuw, Van Gogh, Manet en Monet, en één uit de zeventiende eeuw, Rembrandt. De delen zijn op de dezelfde

L·E·E·S·W·I·J·Z·E·R

wijze opgebouwd, te beginnen met 'De kunstenaar en zijn tijd' waarin aandacht voor belangrijke uitvindingen, politieke gebeurtenissen en leefwereld die het tijdbeeld waarin hij leefde bepaalden. In het 'Het leven de kunstenaar' is er vooral aandacht voor het persoonlijke leven, de belangrijkste kunstinvloeden, vrienden en familie. In 'De visie van de kunstenaar' komt het werk aan bod; de onderwerpen op de schilderijen, de technieken en beroemde werken. In het laatste deel, 'De invloed van de kunstenaar', komen bewonderaars, publiek, critici en de invloed van de kunstenaar op de hedendaagse kunst aan de orde. Elk deel is weer opgesplitst in korte hoofdstukken die twee tegenover elkaar liggende pagina's beslaan. Om zoveel

mogelijk onderwerpen te kunnen bespreken, heeft de auteur gekozen voor het opnemen van veel beeldmateriaal, waarnaast hij in een paar alinea's uitleg geeft. Dit biedt de lezer aan de ene kant inzicht in het werk van de kunstenaar. Aan de andere kant gaat de auteur op geen enkel onderwerp diep in en staat informatie over bijvoorbeeld het leven van de kunstenaar versnipperd over het hele boekje. De opgenomen tijd-balk geeft daarbij wel verduidelijking, maar deze bevat slechts summiere gegevens. Voor het maken van een werkstuk of spreekbeurt zijn deze boeken moeilijk toegankelijk en vooral geschikt voor leerlingen die in staat zijn om alle hap-snap feiten bij elkaar te sprokkelen en deze op een rijtje te zetten. Daarentegen bieden de boeken wel veel beeldmateriaal, dat een geïllustreerde indruk geeft van tijd, werk en leven van de kunstenaar. Het belangrijkste werk staat afgebeeld en wordt besproken. Voor het maken van een werkstuk zijn deze boeken dus iets minder geschikt, een geïnteresseerde leerling krijgt echter veel informatie en een goed beeld van leven en werk van vier beroemde kunstenaars. Voor docenten CKV die verdieping zoeken over één bepaalde kunstenaar zijn de boeken een redelijke aanvulling op de methode.

HH

Doe-boek voor kinderen –
Paul Gauguin
Doe-boek voor kinderen –
Rembrandt

**Ceciel de Bie &
Martijn Leenen**
V&K Publishing
ISBN (resp.) 90 7426 509 x
2001, 90 6611 642 0 1999
€ 18,11 per stuk

De aanpak waarvoor De Bie en Leenen, de auteurs van deze kunstboeken voor kinderen hebben gekozen, is opmerkelijk. In plaats van het noemen van allerlei feiten, zijn Gauguin en Rembrandt het belangrijkste personage in een boek dat over hun leven vertelt. De feiten rondom hun leven, hun kunstenaarschap en werk zijn verwerkt in het chronologisch geschreven verhaal. De stijl die de auteurs hiervoor kozen is toegankelijk en soms bijna spannend. Als lezer word je nieuwsgierig en wil je verder lezen. De boeken zijn mooi vormgegeven, de tekst is in speelse kaders geplaatst die omgeven worden door versieringen die passen bij de stijl van de kunstenaar. Daarbij is goed gekeken naar de tekst en de feitelijkheden die daarin opgenomen zijn. Van de schilder en een aantal van zijn tijdgenoten zijn bekende en onbekende schilderijen opgenomen, de ene keer in zijn geheel en paginagroot, de andere keer een enkel detail. Behalve het verhaal van de

schilder staan in de boeken opdrachten voor kinderen. Opdrachten die individueel, bijvoorbeeld thuis, of in groepsverband (op school) gemaakt kunnen worden. De opdrachten zijn divers: het creëren van een droomeiland, het maken van een zelfportret of het mengen van kleuren. Ze zijn leerzaam en bieden tegelijk veel ontspanning en plezier. Indien u besluit om de boeken in de klas te gebruiken, dan kunt u uitgaan van de eerste en tweede klassen. Het niveau van de opdrachten is niet hoog, voor de basisvorming zijn ze echter uitstekend geschikt. Leerlingen krijgen door de boeken inzicht in bepaalde technieken, het kleurenpalet en de verschillende werkwijzen van de beide schilders.

HH

**Dada. Kunsttijdschrift voor
kinderen van 6 tot 106**

Plint, poëzie en beeldende kunst
ISSN 1382 60 34
Nederland: € 21,55 (abonnement), € 5,67 (los nummer)
België: € 25,- (abonnement), € 6,22 (los nummer)

Het kunsttijdschrift *Dada*, dat vijfmaal per jaar verschijnt, is een coproductie van een Franse en een Nederlandse uitgeverij en doet bij de eerste aanblik denken aan een glossy publiekstijdschrift.

L·E·E·S·W·I·J·Z·E·R

Het papier is dik, de kaft glimmend, de vormgeving en layout bijzonder fraai. De internationale samenwerking tussen Frankrijk en Nederland is niet direct terug te vinden in het tijdschrift, of het moeten de namen van de journalisten zijn. Het blad richt zich in ieder geval niet specifiek op één van beide landen, de besproken kunstenaars zijn afkomstig uit de hele wereld. Nummer 32 met het thema 'Wereldvreemd' is zelfs zeer internationaal georiënteerd en gaat over de kruisbestuiving tussen verschillende culturen, beschavingen en kunsten. De artikelen zijn niet al te lang en voorzien van veel beeldmateriaal: foto's van kunstwerken (onder meer schilderijen, sculpturen, grafische vormgeving) met de naam van de kunstenaar, het jaartal en de plaats waar het te bewonderen is, keurig in het bijschrift. Ook tekeningen en bewerkte foto's behoren tot de illustraties. De teksten zijn afwisselend, onder andere een interview met een Frans/Afrikaanse kunstenaar, een multicultureel kunstalfabet, vergelijkingen tussen oosterse en westerse kunst, een ego-document over een Marokkaanse oma, een recept voor gelatine-kunst, een kunstagenda met aankondigingen van tentoonstellingen en een zoekpuzzel. Het tijdschrift maakt hebberig, het ziet er mooi uit en ik had al bladerend spijt als haren op mijn

hoofd dat ik een aantal jaren terug bij een verhuizing alle nummers van de eerste vier jaargangen van *Dada* aan een bevriende collega tekenen had gegeven. Het blad biedt veel informatie in compacte vorm, beschreven in begrijpelijke taal en gericht op kinderen. Voor de jongsten zal het eerder een blader- en tijdschrift zijn. Oudere kinderen met interesse in kunst, tekenen en beeldende vorming zullen steeds een schat aan informatie en wetenswaardigheden in handen krijgen. Want het is niet alleen de vorm, maar vooral ook de inhoud die de lezer doet smullen: van achtergrondartikelen tot aan doe-adviezen. *Dada* nummer 32 zou voor mij een goede reden zijn weer een abonnement op dit kunsttijdschrift voor kinderen van 6 tot 106 te nemen. Ik zit qua leeftijd immers nog niet op de helft.

HH

SIGNALEMENTEN

Deze rubriek bevat korte signaleringen van nieuw verschenen publicaties waarvan de samensteller van de rubriek vindt dat zij onder de aandacht moeten worden gebracht. HH

Arjan Peters, *De ongeneeslijke lezer. Een werkboek*, Contact, 2002, ISBN 90 254 1370 6, € 19,75

Een oordeel geven over een boek is een oordeel geven over een auteur en niet over de mens die achter het boek zit. Arjan Peters, literair recensent bij *de Volkskrant*, legt in dit boek zijn visie over recensent en criticus aan de lezer voor. Hij laat zien wat recenseren is en hoe je het doet. Aan de hand van voorbeelden uit zijn eigen praktijk verklaart hij hoe een recensent leest en hoe hij schrijft. Hoe vel je al lezend een oordeel over een boek, een schrijver, een oeuvre?

Gerard Oevering (red.), *Uitgelezen 18*, Biblion, 2002, ISBN 90 5483 236 3, € 16,95

In deel 18 van de serie *Uitgelezen* aandacht voor twaalf vrouwelijke auteurs die de afgelopen vijftien jaar de Nederlandstalige literatuur kleur hebben gegeven, zoals Renate Dorrestein, Margriet de Moor, Yvonne Keuls, Chaja Polak en Helga Ruebsamen. Biografische gegevens worden tegen het

licht van het auteurschap aangehaald. Veel aandacht voor het belangrijkste werk en de relatie tussen verschillende titels.

Aidan Chambers, *Vertel eens. Kinderen, lezen en praten*, Biblion, 2002, ISBN 90 5483 282 7, € 18,50

Vertel eens laat zien hoe we kinderen kunnen helpen goed te praten over wat zij gelezen hebben – en niet alleen goed praten maar ook goed luisteren. Het boek is bedoeld voor iedereen die met kinderen en boeken werkt; vooral voor leraren: zowel zij die nieuwe ideeën zoeken voor hun lespraktijk als zij die aan het begin van hun loopbaan staan. Praten over boeken is de beste voorbereiding voor een zinvol gesprek over andere zaken. Door kinderen aan te moedigen goed over hun leeservaringen te praten, help je hen zicht te krijgen op wat zij met hun leven willen en kunnen.

Aidan Chambers, *De leesomgeving. Hoe volwassenen kinderen kunnen helpen van boeken te genieten*, Biblion, 2002, ISBN 90 5483 283 5, € 15,50

Lezen moet altijd ergens plaatsvinden. Iedere lezer weet dat die plaats invloed heeft op je manier van lezen. Maar niet alleen de plaats of de omgeving speelt een rol, ook het aanbod aan boeken, de stemming waarin je bent, de tijd die je ervoor hebt en de rust. Wie anderen, met name kinderen,

L·E·E·S·W·I·J·Z·E·R

wil helpen gretige, aandachtige en kritische lezers te worden, moet weten welke leesomgeving daarvoor het gunstigste is.

Daarover gaat *De leesomgeving*. Het bestemd voor mensen die te maken hebben met het lezen van kinderen: leraren, bibliothecarissen, ouders; voor hen die nieuwe ideeën zoeken voor hun lespraktijk, en voor hen die voor het eerst over deze materie nadenken.

Laurieke de Koning, *Wereld-literatuur nader bekeken. Boek-besprekingen voor leeskringen en de bovenbouw van havo/vwo*, Ellessy, 2001, ISBN 90 70282 74 7, € 14,75

Dit boek bevat dertig besprekingen van veel gelezen boeken; tien Nederlandse en twintig vertaalde. De besprekingen zijn zo opgezet dat vooral leeskringen en leerlingen van havo en vwo een beter inzicht verschaffen in het boek. Naast een korte samenvatting van de inhoud en een korte levensbeschrijving van de auteur, worden er aspecten als thema, opbouw van de roman, perspectief, genre, titelverklaring, en – zo nodig – nog andere zaken belicht. Soms wordt een bespreking vooraf gegaan door een historisch en/of geografisch overzicht. Als de roman verfilmd is, is er een vergelijking gemaakt tussen boek en film.

Geert Claassens (red.), *Karel ende Elegast*, Amsterdam University

Press, 2002, ISBN 90 5356 563 9, € 14,75

Karel de Grote (742-814) is bekend uit vele middeleeuwse verhalen. Hoewel hij altijd de rol van keizer vervult, is het niet zo dat deze rol altijd op dezelfde wijze is ingevuld. Soms verschijnt hij als een daadkrachtig strijder en aanvoerder, soms als een twijfelaar. In het overbekende *Karel ende Elegast* krijgen we Karel te zien als dief maar ook als een rechtvaardig heerser. Deze nieuwe uitgave van een van de bekendste middeleeuwse verhalen uit de Nederlandse literatuurgeschiedenis is geschreven voor de Alfa-reeks.

Maarten Timmer, *Van Anima tot Zeus. Encyclopedie van begrippen uit de mythologie, religie, alchemie, cultuurgeschiedenis en analytische psychologie*, Lemniscaat, 2002, ISBN 90 5637 352 8, € 65,80

Van Anima tot Zeus is een alfabetisch naslagwerk voor iedereen die geïnteresseerd is in mythologie, religie, alchemie, cultuurgeschiedenis en analytische psychologie. Met het werk van Jung als uitgangspunt heeft Maarten Timmer talloze gegevens en achtergronden over onder andere de bijbel, de Griekse, Germaanse, Egyptische en Perzische mythologie, de boeddhistische geschriften en de gnostici bijeengebracht. Het boek is tot stand gekomen in samenwerking met specialisten op uit-

eenlopende vakgebieden zoals de filosofie, de theologie, neerlandistiek en geschiedenis. Het is bedoeld voor studenten in de menswetenschappen en geïnteresseerde leken en kan gezien worden als een bronnenboek van de hedendaagse beschaving.

Ajé Boschhuizen, *Poehéé! Het verhaal van Sesamstraat*, Schuyt & Co, 2001, ISBN 90 6097 581 7, € 14,00

Op 4 januari 2001 was het precies vijftientwintig jaar geleden dat Sesamstraat voor het eerst op de Nederlandse televisie te zien was. Daarom is *Poehéé! Het verhaal van Sesamstraat* verschenen, een omkeerboek dat aan de ene kant een beeld geeft van de geschiedenis van het programma en aan de andere kant verandert in een voorleesboek. Hierin is een bloemlezing te vinden van verhaaltjes die ter gelegenheid van het jubileum zijn voorgelezen door bekende Nederlanders. *Het verhaal van Sesamstraat* gaat in op het ontstaan van Sesamstraat in de Verenigde Staten, de Nederlandse formule, de bewoners – poppen en mensen – en op het jubileumjaar waarin bekende Nederlanders zoals Wim Kok en Kees van Kooten te gast waren in de bekendste straat van Nederland. Een boek dat herinneringen oproept aan de kindertijd en stimuleert om de draad van Sesamstraat anno 2002 weer op te pakken.